

Model voor het opzetten van een plaatselijke Sohbetgroep.

Doelstelling:

Het door imams en predikanten ontwikkelde model van Sohbet overbrengen naar de mensen van de moskee en de mensen van de kerk, zodat ook zij van "vreemden tot elkaars vrienden worden" en met elkaar in gesprek gaan, zodat zij van elkaar over elkaars godsdienst leren.

Uitgangspunten:

- 1 oprechte belangstelling voor de ander
- 2 de inzet van het gesprek is niet de leer, maar het dagelijkse leven en de rol die onze godsdienst daarin speelt
- 3 uit het vorige punt volgt dat we niet uit zijn op het overtuigen van de ander van het gelijk van onze eigen godsdienst, maar juist de ander proberen te begrijpen in de beleving van zijn of haar godsdienst
- 4 hoewel de ontmoetingen goed voorbereid moeten worden, is de agenda in principe open
- 5 de gesprekken vormen geen doel op zich, maar dienen het welzijn van onze samenleving, waarbij de zwaksten het ultieme criterium vormen.

Deelnemers:

Christenen en moslims uit één plaats, liefst uit één wijk. Maximaal 12 mensen, waarbij zo mogelijk 6 moslims en 6 christenen. Afhankelijk van de situatie en mogelijkheden kunnen dit zowel mannen-, vrouwen-, als gemengde groepen zijn.

Aantal bijeenkomsten:

Het is goed om van tevoren het aantal bijeenkomsten af te spreken. Daarna kunnen de avonden geëvalueerd worden en kunnen er als men wil weer nieuwe afspraken gemaakt worden.

Organisatie van de bijeenkomsten:

Belangrijk is dat de bijeenkomsten goed georganiseerd, geleid en begeleid worden. Ideaal is als dit gebeurt met toestemming van en onder verantwoordelijkheid van het moskee- en kerkbestuur, waarbij bijvoorbeeld vanuit beide besturen een persoon wordt aangewezen, die samen deze groep gaan leiden en begeleiden. Om de ervaringen te delen en elkaar te stimuleren, is het goed als de groepsleiders uit de verschillende plaatsen ook van tijd tot tijd bij elkaar komen.

Opzet voor 5 bijeenkomsten:

1^e bijeenkomst:

- uitleg over doel en opzet van de bijeenkomsten
- kennismaking met elkaar
- afspraken maken voor de komende bijeenkomsten

2^e bijeenkomst:

- iedereen neemt iets mee, dat voor hem of haar een bijzondere betekenis heeft; een voorwerp, een tekst, een foto(boek). Dit wordt samen gelezen en bekeken en de verhalen worden aan elkaar verteld.
- Dit kan uitlopen op het aan elkaar vertellen van de levensverhalen

3^e bijeenkomst:

- welke rol speelt de godsdienst in ons leven
- zijn er speciale elementen in de godsdienst die hierbij een steun vormen? (misschien is het oged als er bij deze bijeenkomst ook een imam en een predikant aanwezig is).

4^e bijeenkomst:

- hoe kijken we aan tegen de stad / de wijk waarin we wonen
- is er iets waar we als moslims en christenen samen aan kunnen werken?

5^e bijeenkomst:

- evaluatie van de afgelopen bijeenkomsten
- gaan we verder? Gaan we samen iets ondernemen?

Plaats van de bijeenkomsten:

Dit kan de kerk zijn, of de moskee, maar ook een neutrale plaats. Ook is het mogelijk om de ene keer in de kerk en een andere keer in de moskee bij elkaar te komen, zodat men op die manier ook bekend wordt met elkaars gebedshuis.

Tenslotte:

Het bovenstaande is alleen maar een voorstel, waar in onderling overleg of op voorstel van het kerk- of moskee-bestuur natuurlijk vanaf geweken mag en kan worden. Het belangrijkste is dat de deelnemers het samen met elkaar eens zijn over de manier waarop zij met elkaar in gesprek gaan over hun leven en de rol van hun godsdienst daarin, zodat ze van "vreemden tot vrienden" worden. SOHBET

Nadere achtergrondinformatie:

Sohbet is een Turks woord en staat voor: open dialoog over wezenlijke zaken.

Wat is Sohbet?

Sohbet is de naam die gekozen is voor een maandelijks ontmoeting van pastores / predikanten en Turkse imams in vijf steden in Nederland: Almelo, Enschede, Utrecht, Veendam en Zwolle. Het doel hiervan is om elkaar te leren kennen om op die manier elkaars godsdienst beter te leren begrijpen.

In de kerk wordt vaak over de islam gepraat, als christenen onder elkaar. Ook in massa-media is de islam vaak in het nieuws. Daarbij hebben ze vooral aandacht voor het uitzonderlijke en het extreme, omdat dat nu eenmaal de meeste aandacht trekt.

Zo ontstaan er scheve beelden en vooroordelen, die vervolgens zichzelf versterken. Op een hele andere manier gebeurt in moslims-kringen min of meer hetzelfde.

In Sohbet wordt niet over elkaar gepraat, maar met elkaar. Zo leer je elkaar steeds beter kennen en kun je elkaar bevragen op wat je beweegt en krijg je een beeld van wie die ander als moslim of christen werkelijk is.

Op dit moment is Sohbet nog een dialoog tussen pastores / predikanten en imams. Pas als die elkaar goed kennen, spreken ze samen af, hoe ze de mensen van de kerk en van de moskee met elkaar in contact kunnen brengen, zodat ook die met elkaar in gesprek komen.

Hoe Sohbet is ontstaan?

Het is in Indonesië begonnen, op het eiland Java. Hoewel niet zo erg als op de Molukken, waren ook daar grote spanningen tussen moslims en christenen. Er zijn winkels van (rijke) christenen verbrand, maar ook kerken. Omgekeerd waren er ook aanslagen op moskeeën. Toch lag de werkelijke oorzaak van deze spanningen niet bij de godsdienst zelf, maar waren die meer sociaal-economisch of politiek van aard.

Om die reden is in 2002 het initiatief ontstaan om uit 15 plaatsen op Java de godsdienstleiders (predikanten en imams) uit te nodigen voor een ontmoeting, die als thema had: wat kunnen we samen doen om de pijn die onze geloofsgemeenschappen elkaar in het verleden hebben aangedaan, weer te genezen. De eerste ontmoeting stond bol van de spanning, maar het lukte om werkelijk met elkaar in gesprek te komen. Dat werd als dermate belangrijk ervaren, dat besloten is om op dezelfde manier elkaars geloofsgemeenschappen met elkaar in contact te brengen.

Dit is nu een programma geworden waar meer dan dertig plaatsen aan mee doen. Een programma ook, dat ondersteund wordt door Kerkinactie.

11 september 2001

Na 11 september nam wereldwijd de spanning toe tussen het rijke westen, dat een christelijke traditie kent en tussen de moslims, die voor het merendeel in het veel armere zuiden wonen. Gevolg hiervan

is, dat al dan niet bewust moslims in het westen als een soort vooruitgeschoven post van de vijand worden gezien. Omgekeerd gebeurt hetzelfde met de christenen in de zuidelijke moslimlanden.

Vanuit deze achtergrond ontstond het idee om in Nederland eenzelfde soort dialoog- programma op te zetten als op Java, om vervolgens hier een uitwisselings-programma van te maken tussen Java en Nederland. En zo is in Nederland Sohbet ontstaan, niet in 15 plaatsen, maar voorlopig in 5.

Op deze manier wordt op zowel lokaal, als op mondiaal niveau gewerkt aan het verminderen van de spanningen tussen de godsdiensten. En wat ook niet onbelangrijk is: we kunnen van elkaar leren en elkaar stimuleren. Zo leren we elkaar en elkaars godsdienst steeds beter kennen. Ook snappen we steeds beter hoe onze eigen leefomgeving en onze wereld in elkaar zit. Zo draagt dit programma bij tot de vrede in de wereld en in onze eigen samenleving, tot vrede tussen de godsdiensten en vrede tussen de mensen onderling. En uiteindelijk gaat het immers in zowel het Jodendom, het christendom als in de islam om de sjalom, de vrede en de salam!

Jan Post Hospers
(projectcoördinator)

Achtergrond en methode van Sohbet (Indonesië).

Sohbet gebruikt hetzelfde model als Sobat in Indonesië, maar dan aangepast aan de Nederlandse situatie.

De achtergrond en methode van Sobat is de volgende:

1. Elke godsdienst leert het goede, liefde, en een samenleven in vrede. Maar waarom zijn er altijd spanningen, conflicten, en gewelddadigheden in naam van de godsdienst?
2. Op veel plaatsen wordt de kloof tussen de godsdiensten steeds groter. De integrerende functie van de godsdienst ontwikkelt zich in de richting van een extreem exclusivisme. Huntington spreekt zelfs van een conflict van de culturen.
3. Indonesië is in etnisch en cultureel opzicht en met betrekking tot de tradities erg pluralistisch. Dit wordt nog gecompliceerder door de aanwezigheid van de grote wereldgodsdiensten zoals islam, christendom, hindoeïsme, boeddhisme, confucianisme enzovoort. Deze godsdiensten kwamen niet in een lege ruimte, maar in een maatschappij die tevoren al een eigen godsdienst, eigen tradities en levensvisie enzovoort bezat.
4. De grote godsdiensten die kwamen, namen een lange geschiedenis van elkaar ontmoeten met zich mee, waarin onder andere ook een complexe geschiedenis zat van elkaar pijn doen en onderlinge gewelddadigheden en die bovendien nog eens gekleurd werd door economische en politieke belangentegenstellingen.
5. Het proces van de komst van deze godsdiensten werd vaak gevolgd door een proces van transformatie die op gang werd gebracht door economische en sociaal-politieke druk van buiten. In dit proces wordt de rol van de lokale leiders gemarginaliseerd. Hun lokale geschiedenis werd afgekapt en onder dwang vervangen door een nieuwe manier van denken. Het proces van de ontwikkeling van de godsdienst versterkte dit proces van vervreemding van hun lokale context.
6. Indonesië is op dit moment meer een pluralistische maatschappij waarin de verschillende groepen gescheiden leven. De relatie tussen de verschillende godsdienstgemeenschappen zijn vaak vol spanning. Op dit moment is de ontwikkeling van de godsdienst naar binnengericht en worden juist de meer exclusieve aspecten van de godsdienst benadrukt.
7. Dit heeft tot gevolg dat de godsdienst gezien wordt als destructief en de mensen vastzet in van elkaar gescheiden hokjes.
8. Pogingen om dit te boven te komen gaan vaak in de richting van het beperken van de rol van de godsdienst tot het privé –leven, of het elimineren van de rol van de godsdienst door middel van het secularisatieproces.

9. De ontwikkeling van de maatschappij in een gescheiden pluralistische maatschappij leidt tot isolatie, enclaves van cultuur en levensvisies, fanatisme en ook een overdreven fundamentalisme. Er is een groot wantrouwen, er zijn vooroordelen en pogingen om spoken te maken over de andere groepen.
10. De plaatselijke godsdienstleiders, die een belangrijke rol hebben in de plaatselijke samenleving, kennen elkaar vaak niet. Ze zijn vaak alleen maar leider binnen hun eigen vesting en in een gesloten arena. De communicatie naar buiten is heel erg beperkt.
11. Wat er gedaan wordt door SOBAT:
 - a. De onderlinge relatie verbeteren door vrienden te worden (omdat de kloof en de vooroordelen al te groot zijn geworden). Het doel hiervan is:
 1. vertrouwen scheppen; elkaar direct leren kennen; niet meer over de islam leren door middel van een christelijke bril en omgekeerd.
 2. de bereidheid creëren om samen te leren met betrekking tot de lokale context waarin ze leven
 3. de bereidheid creëren om samen te leren omgaan met en een gezamenlijk aanpak te ontwikkelen voor het omgaan met onzekerheden, crises en geweld.
 4. de nadruk ligt op het proces; de bereidheid om de problemen samen te definiëren en samen een oplossing proberen te vinden met behulp van lokale bronnen (Local problems are solved by local people)
 5. een ethiek ontwikkelen voor de gezamenlijke relatie; de universele menselijke waarden en de gelijkwaardigheid van mensen respecteren; het gericht zijn vrijheid; aandacht voor de plaatselijke wijsheid.
 6. respect voor de plaatselijke geschiedenis en context als de basis voor het met elkaar samenleven.
 7. de praktische kanten van het allerlaagste niveau benadrukken.
 8. groot respect voor de plaatselijke verscheidenheid en niet uit zijn op, laat staan het opleggen van, uniformiteit.
12. Deze manier van omgaan met elkaar en het samen ervaringen opdoen, zal een nieuw perspectief bieden en een nieuwe solidariteit maken in het omgaan met de onzekerheden, in de onkunde hoe een nieuwe samenleving op te bouwen. Leren om om te gaan met onzekerheid. In de moderne wereld is er een neiging om de onzekerheden te laten verdwijnen of om er geen aandacht aan te schenken., zodat men niet meer in staat is om hiermee om te gaan.
13. Samen leren betekent niet een nieuwe arena openen voor een argumentatie-strijd om de ander van de eigen waarheid te overtuigen en om de ander te bekeren. Het samen leren moet beginnen bij de bereidheid om de waarheid waar de ander in gelooft te respecteren.